Barnahúsið 2021

Ársfrágreiðing

Barnaverndarstova Føroya

Januar 2022

Inngangur

Við hesum er áttanda ársfrágreiðingin tøk, og ber samstundis boð um, at Barnahúsið í hesum tíðarskeiði hevur kunnað gjørt sær virðismiklar royndir á sínum serøki. Innan barnaverndararbeiðið síggja vit javnan, at mál koma fram, har talan er um harðskap og kynsligan ágang móti børnum og ungfólki. Tá mugu barnavernd, løgregla og lækni samstarva og í felag finna gongdar leiðir.

Barnahúsið hevur sum endamál at vera ein felags karmur fyri slíkum samstarvi, tá tørvur er á tí. Avbjóðing okkara er, at umhvørvið í Barnahúsinum støðugt hvílir á einum tryggum grundvølli – við væl skipaðum mannagongdum fyri dagliga arbeiðið, við góðum sambandi millum allar avvarðandi partar, og at málini verða avgreidd so skjótt, sum til ber.

Hendan ársfrágreiðing er skrivað fyri at geva myndugleikum og almenninginum innlit í starvsøkið. Tað er okkara vón, at ársfrágreiðingarnar gera sítt til at lýsa støðuna á ein skynsaman hátt, samstundis sum tað kemur til sjóndar, at føroyska samfelagið ikki á nakran hátt letur harðskap og kynsligan ágang móti børnum og ungum fara aftur við borðinum.

Við tað, at Barnahúsið er skipað eftir sama leisti sum stovnar av sama slagi í Danmark, halda vit tað vera skilagott at savna hagtøl og flokka tey á sama hátt, sum gjørt verður har. Við hesum ber til at gera samanberingar, ið kunnu vísa støðuna í einum breiðari høpi.

Oddbjørg Balle
Leiðari á Barnaverndarstovu Føroya

1. Støðið undir virksemi okkara

Barnahúsið hevur verið virkið síðan 1. januar 2014. Hildið verður til í leigaðum hølum í Tórshavn, sum eru serliga innrættað til sítt endamál. Málbólkurin er børn og ung, sum eru til og við 17 ár og familjur teirra.

Arbeitt verður við málum, ið snúgva seg um kynsligan ágang ella annan harðskap móti børnum og ungum. Ágangurin kann vera framdur fyrr í lívinum hjá barninum, ella kann talan vera um nýliga íkomin mál. Yvirskipað er uppgávan at veita barni og familju trygd fyri væl grundaða fakliga viðgerð. Hetta verður gjørt við at samskipa samstarv millum almennu myndugleikarnar, barnavernd, heilsumyndugleikar og løgreglu.

Barnahúsið er innrættað við serligum denti á, at tey, sum kanna málini, kunnu hittast á jøvnum føti við børnini og tey ungu.

Børn, ung og familjur koma í Barnahúsið eftir áheitan frá barnaverndartænastunum. Familjur kunnu ikki sjálvar venda sær til Barnahúsið.

Í Barnahúsinum:

- fáa børn ella ungfólk og avvarðandi teirra sálarfrøðiliga kreppuhjálp og kreppuviðgerð
- verður mett um tørvin á læknakanning
- avhoyrir løgreglan børn til og við 14 ára aldur við videoútgerð og avhoyrir ung, sum eru 15 til og við 17 ára gomul
- verður mett um framtíðar tørvin hjá barninum ella ungfólkinum á serligum stuðli og serligari viðgerð
- fáa málsviðgerar í barnaverndartænastunum ráð og hjálp til at greiða og greina tørvin á stuðli. Hetta verður alt gjørt sum liður í barnafakligu kanningini sambært § 45 í barnaverndarlógini.

2. Illgruni um ágang móti børnum og ungum

Mál, ið arbeitt verður við, byrja ofta við einum *illgruna*, og tí snúgva upplýsingarnar um virksemi okkara seg um ágang, sum illgruni ella ein ávís vitan er um. Løgreglan metir síðan um, hvørt ákæra eigur at verða reist í málinum. Tað kann taka sína tíð, áðrenn dómur møguliga fellur í rættinum. Strikast skal tí undir, at hagtølini í hesi frágreiðing snúgva seg um fólk, ið eru undir illgruna.

Í málum av hesum slagi er tað nú einaferð soleiðis, at próvbyrðan skal lyftast á fullgóðan hátt, hóast umstøðurnar stundum bæði kunnu vera torgreiddar og kámaðar burtur í einum truplum tíðarskeiði hjá barninum. Tískil kann stundum vera ilt at meta um, hvat í roynd og veru kann vera farið fram við barninum.

3. Mál í Barnahúsinum

Tá ein barnaverndartænasta boðar frá um eitt barn, har illgruni er reistur um kynsligan ágang ella annan harðskap, verður eitt mál stovnað í Barnahúsinum.

Tá eitt mál verður skrásett sum *virkið*, merkir hetta, at arbeitt verður við málinum. Tá málið verður skrásett sum *endað*, verður ein afturboðan send til avvarðandi barnaverndartænastu, og málið verður lokað í Barnahúsinum.

Eitt mál verður skrásett fyri hvørt barnið, men eitt barn kann telja upp til fleiri ferðir í hagtalsskipanini, um sama barnið aftur verður fyri ágangi, og tískil aftur gerst eitt mál í Barnahúsinum.

4. Ráðgeving

Ráðgeving í sambandi við Barnahúsið verður eisini skrásett. Talan er vanliga um barnaverndartænastur, sum spyrja seg fyri í førum, har illgruni – ella beinleiðis vitan – er um ágang móti einum barni. Tá er umráðandi at fáa greiðu á, um málið skal viðgerast í Barnahúsinum ella ikki.

Serliga fyrsta árið, ið Barnahúsið var opið, fylti ráðgevandi virksemið nógv, tí talan er um eitt fakøki, ið hevur sínar serligu uppgávur. Tey mál, ið verða viðgjørd í Barnahúsinum, byggja - sum frammanundan nevnt – á ta fortreyt, at løgreglan saman við avvarðandi barnaverndartænastu hava tørv á at greina íkomin mál um kynsligan ágang ella annan harðskap *í felag*. Um eitt mál ikki fevnir um eina slíka felags eftirkanning, er talan um vanlig barnaverndarmál, ið Barnahúsið ikki hevur lut í. Nú Barnahúsið er arbeitt inn í barnaverndarøkið í síni heild, er tørvurin á ráðgeving vorðin munandi minni, og tískil kann doyðin leggjast enn meira á innkomnu málini.

5. Tal av málum

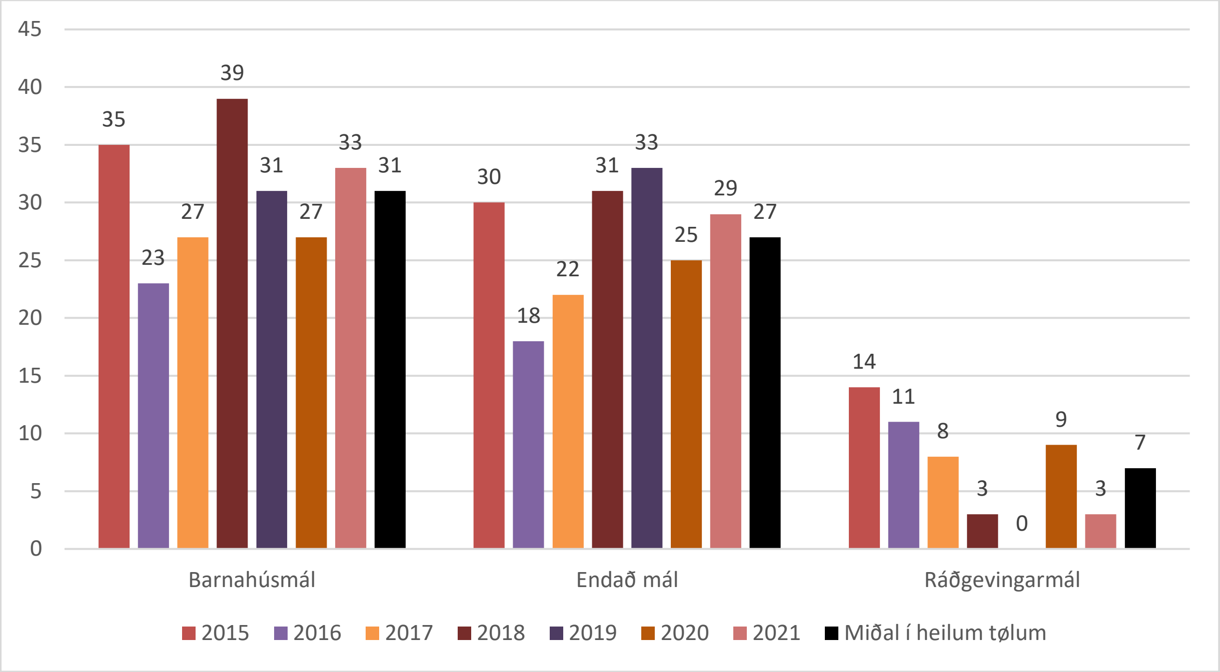

Samanborið við árið fyri sæst, at barnahúsmálini vóru nøkur fleiri í 2021. Tað er eitt vet omanfyri miðal seinastu 7 árini.

6. Slag av ágangi í málum, sum eru endað

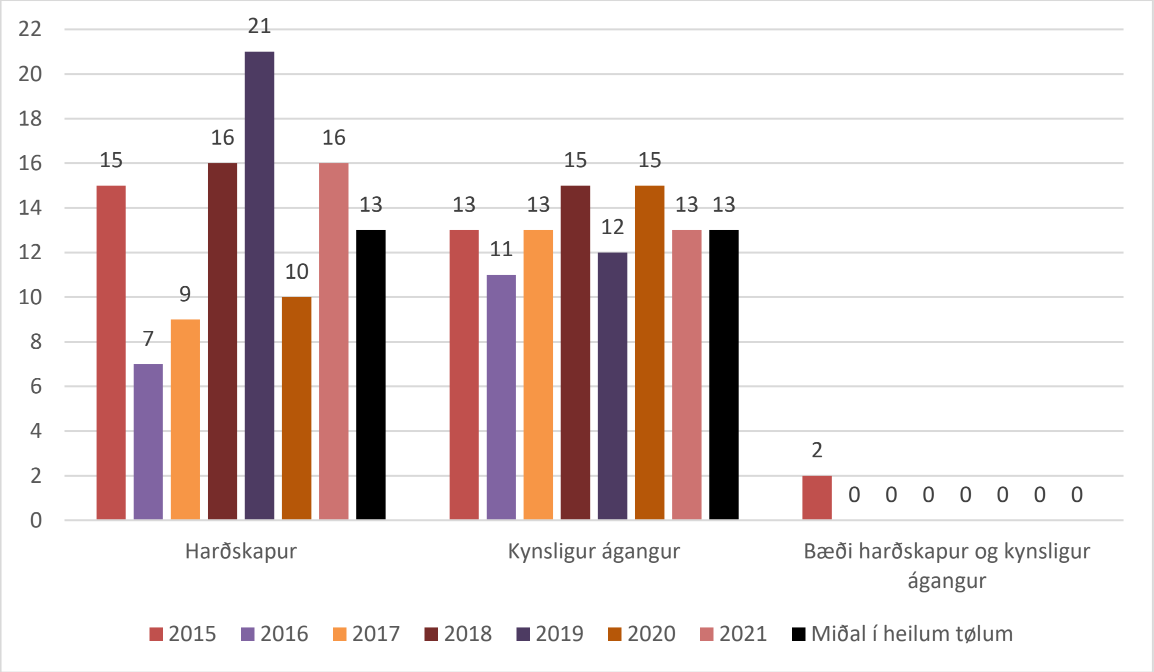

Mál grundað á harðskap eru vaksin til 16 í 2021 samanborið við 2020. Hetta er nakað omanfyri miðal.
Mál, grundað á kynsligan ágang, hava tó verið á leið tey somu, sum undanfarin ár.

7. Ymisku sløgini av ágangi í teimum málum, sum eru viðgjørd í Barnahúsinum

Í Barnahúsinum verða eyðkennini fyri tey ymisku sløgini av harðskapi og kynsligum ágangi skrásett. Í summum førum kann eitt barn bæði hava verið fyri harðskapi *og* kynsligum ágangi.

Tá vit tosa um harðskap, kann tað vera:

- Lúsingur, brestur, sløg ella spark
- Sligin við onkrum luti
- Kvørkratak
- Brunamerki ella brunasár
- Rykk
- Hóttanir við vápni
- Hóttanir um harðskap
- Viðkomandi hevur sæð harðskap

Sløg av harðskapi:

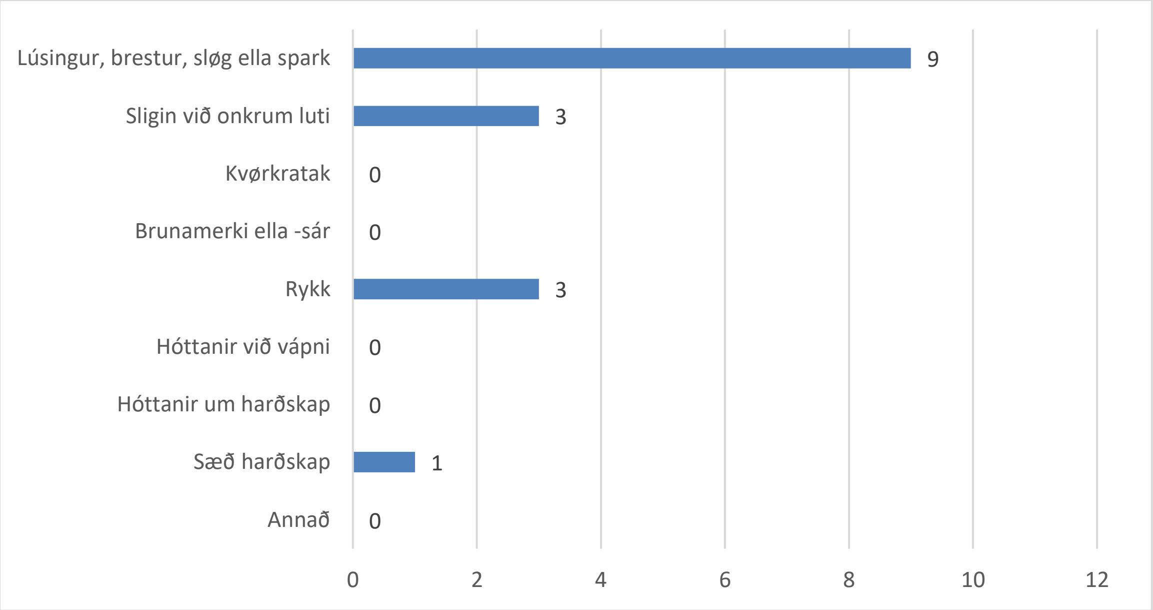

Talvan vísir, at tá talan var um harðskap, snúði tað seg serliga um børn, sum vóru sligin ella sparkað.

Tá vit tosa um kynsligan ágang, sum er brot sambært ásetingum í revsilógini, kann tað vera:

- Samlega við børn, ið eru yngri enn 15 ár
- Annað kynsligt samband enn samlega (gjøgnum munn, baktarmsop, ymiskt stappað í skeið og baktarmsop)
- Blygdanarskemd (nektan, kávan, lúran, skendsk/ur í orð og tal)
- Nerta við kynsgøgn hjá tí illtonkta
- Keyp av kynsligum tænastum frá barni ella unglingi, ið er yngri enn 18 ár
- Mynda- ella filmsupptøka av barni ella unglingi, ið er yngri enn 18 ár
- Skemman í sambandi við KT (umvegis internetið ella fartelefon)

Sløg av kynsligum ágangi:

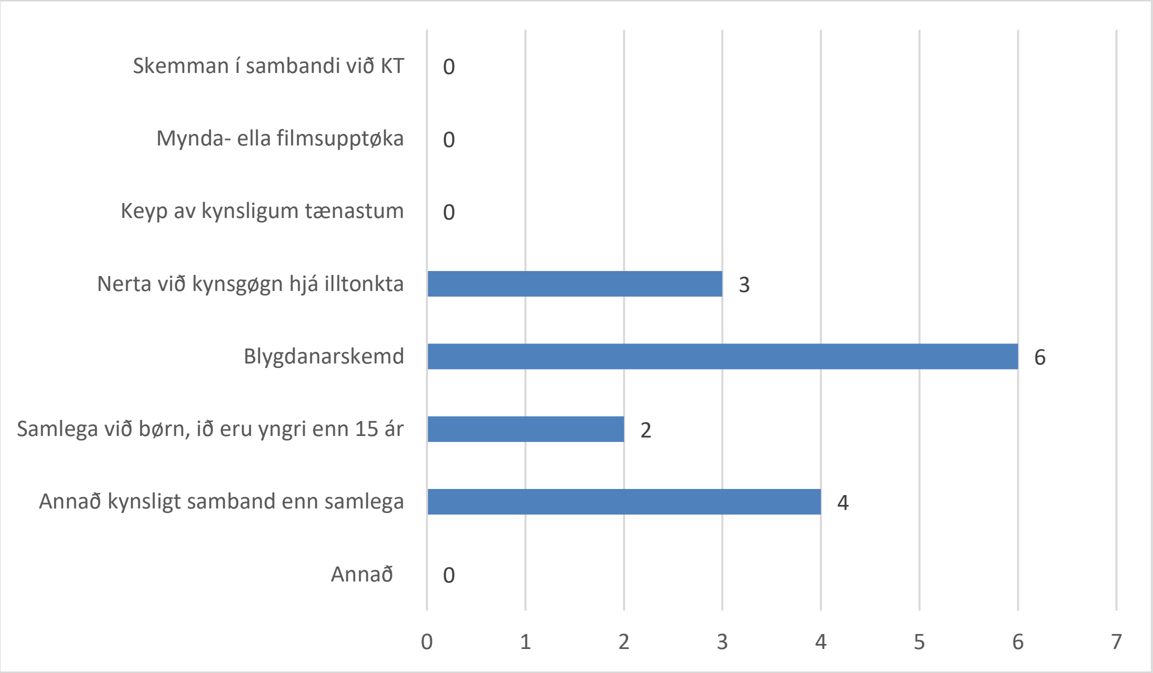

Her sæst, at í 2021 var blygdanarskemd tað slagið av kynsligum ágangi, sum oftast var kannaður nærri í Barnahúsinum.

8. Mál, ið eru kannað og endað í Barnahúsinum. Kyns- og aldursbýti

Kyn:

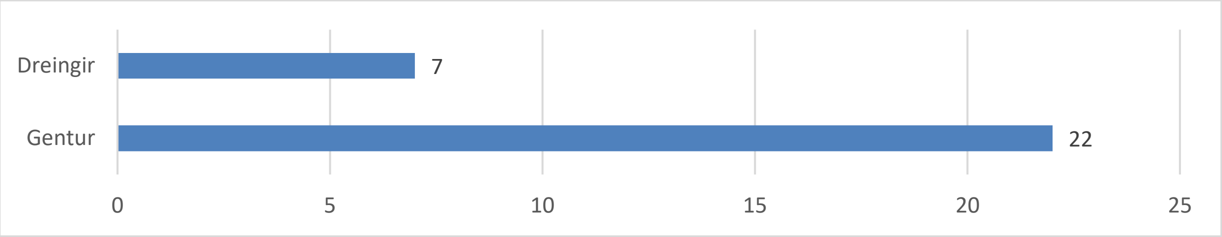

Sum tað sæst á talvuni, er ein yvirvág av gentum, hvørs mál vóru viðgjørd í Barnahúsinum. Yvirvág av gentum er í tráð við tølini tilsamans aloftast seinastu seks árini.)

Aldur á barni (tá málið varð endað í Barnahúsinum):

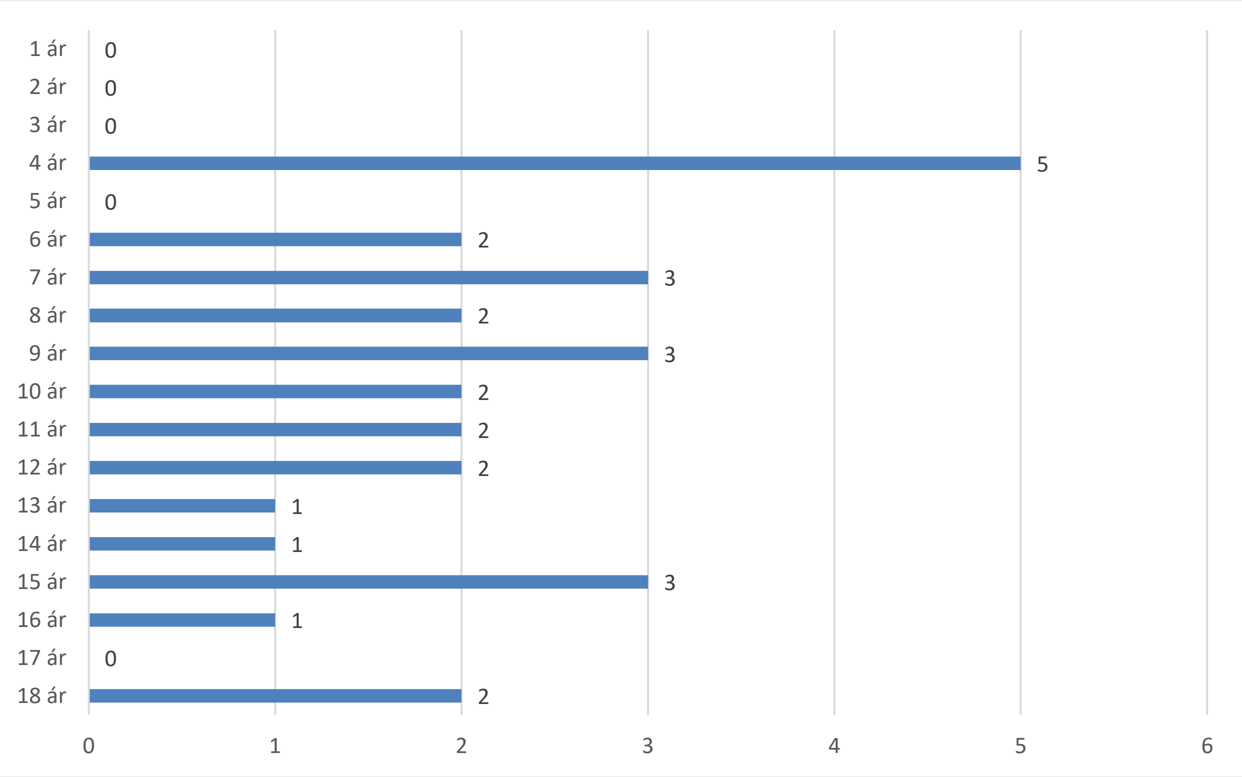

Sum tað sæst á talvuni, var eisini í 2021 talan um eina lutfalsliga javna spjaðing í aldrinum á teimum børnum, hvørs mál vóru kannað í Barnahúsinum.

9. Um fólk, ið eru undir *illgruna* í sambandi við mál í Barnahúsinum

Kyn:

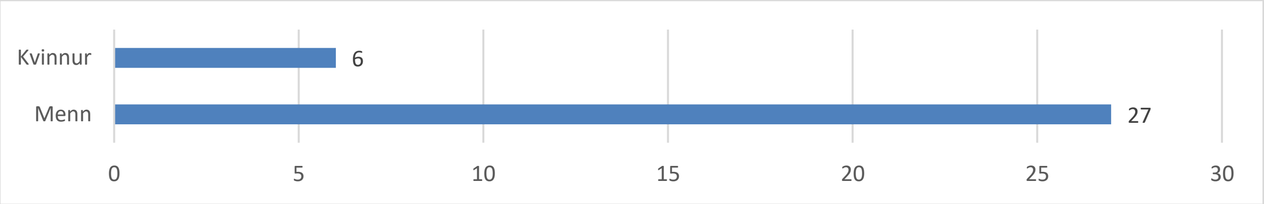

Sum tað sæst á talvuni, vóru tað eisini í 2021 í mestan mun mannfólk, sum framdu harðskap ella annan ágang móti børnum. Viðmerkjast skal, at í teimum førum, har kvinnur eru undir illgruna, er talan um harðskapsmál, undantikið í einum máli, har kvinna var undir illgruna fyri kynsligan ágang.

Aldur:

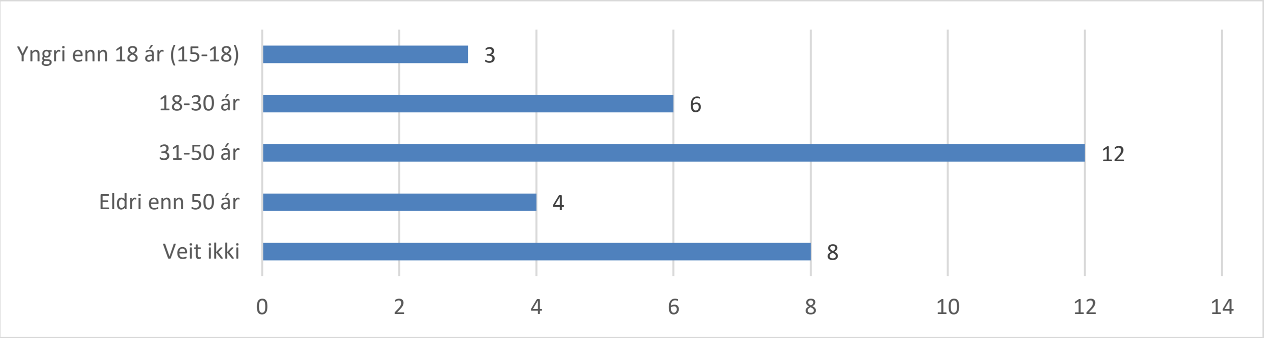

Størsti einstaki aldursbólkurin av teimum, ið eru undir illgruna fyri harðskap ella annan ágang móti børnum, hoyra til bólkin 31-50 ár.

Persónligt samband við barnið ella unglingin:

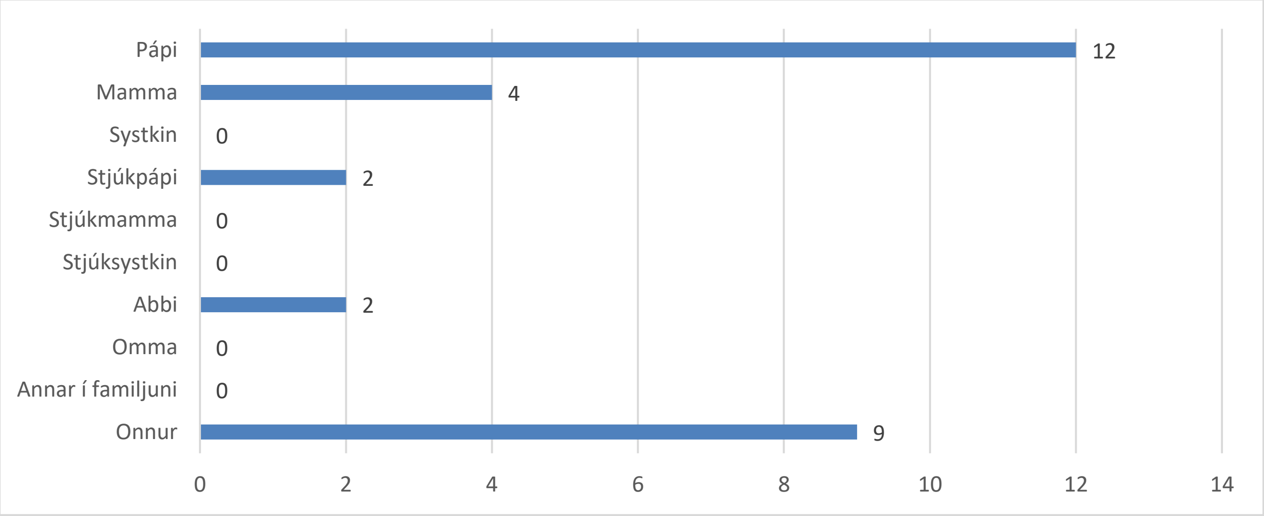

Bólkurin "Onnur" fevnir eitt nú um onnur børn og ung, grannar og onnur, sum kenna familjuna, fremmandafólk, eins og starvsfólk, ið á ymsan hátt hava við børn at gera.